Kuigi W. neis töis pole väljendanud erilist kriitilist võimet, on ta nende jaoks kogunud eriti palju ainestikku, millel suur tähendus, ja juhtinud uurijate tähelepanu mitmele tähtsale küsimusele. Ka on W. avaldanud mõned vähemad kirjutised Õp. E. S.-i väljaandeis ja »Ajaloolises Ajakirjas«, milledest mainitagu »Mõned lisandused Tallinna doomkooli ajaloole« (Ajal. Ajakiri 1923). 1923. a.-st oli W. Õp. E. S.-i auliige.

A. R. Cederberg, Dr. G. O. F. W. (SB GEG 1926). *A. R. C*

WESTRING, Salomo Heinrich, vanemaid eesti kirjamehi, sünd. 1663. a. kirikuõpetaja pojana Pärnus, õppis esmalt Riia lütseumis ja siis 1685. a. paiku Wittenbergi ülikoolis, nimetati a. 1690 Puhja klk. abiõpetajaks ja a. 1692 Pärnu eesti koguduse ja Tori klk. pastoriks, sai a. 1711 praostiks; surn. 28. IV 1749. W. olevat hoolitsenud Adr. Virginius'e (vt.) a. 1685 ilmunud lauluja palveraamatu II trüki (Riia, 1691) korrektuuri eest ning kirjutanud kindralsuperint. N. Bergius'e korraldusel eessõna Joh. Hornung'i (vt.) poolt koostatud ja Adr. Virginius'e väljaantud (Riia, 1695) põhjaeestikeelsele »Ma Kele Koddo ning Kirgo Ramat'u« II trükile a. 1701. Temalt olevat ka järgi jäänud põhjaeesti-saksakeelse sõnastiku suurem käsikiri, mida omalajal Hupel olevat tarvitanud, mis nüüd aga on kadunud.

A. W. Hupel, Ehstn. Sprachlehre I (1780), lk. VI j.; Recke-Napiersky IV, Beise II; Napiersky, Pred. Lex. IV; V. Reiman, Eesti Piibli ümberp. lugu II (1890), lk. 47. *A. S-te.*

WETZER, Paul Martin, sõdur, Eesti Vabadussõja tegelane, sünd. 7. VIII 1868 ukj. Baieris inseneri pojana, õppis aa. 1882—89 Haminas Soome kadetikorpuses ja teenis selle järel ohvitserina Soome väeosades, vabanedes nende likvideerimise järel a. 1906 tegevast teenistusest. A. 1910 õiendas ta Helsingi ülikoolis eksami õigusteaduse alal, teenis siis auskultandina Viiburi õuekohtus ja pidas aa. 1913—14 Wetzer & Wahlberg'i nimelist advokaadibürood. Apr. 1914 astus ta alampolkovnikuna ning pataljoniülemana Vene sõjaväeteenistusse ja võttis osa ilmasõjast, tõustes a. 1915 polkovnikuks ja aug. 1917 brigaadiülemaks. Võtnud osa Soome vabadussõjast jaan. maini 1918 juhtivail kohil ja ülendatud apr. 1918 kindralmajoriks, lahkus W. erru, kuid nimetati veebr. 1919 Eestisse saadetud Soome vabatahtl. abivägede ülemjuhatajaks, kellena ta juhtis soomlaste operatsioone lõunarindel Valga-Võru liinil. Apr. 1919 kuni juunini 1925 oli W. lühikese vaheajaga diviisiülemana jälle Soome väeteenistuses ja on 1926. a.-st toiminud kriminaalnotarina Helsingi linnakohtu juures.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

WIEDEMANN, Ferdinand Johann, keeleteadlane, sünd. 18. III 1805 Haapsalus balti-saksa väikekodanlises perekonnas. Tema isa, maakonnakohtu kirjutaja ja laevareeder Johann Gottlieb W.-i esivanemad olid kas Saksa või Rootsi algupära, kuna ema Henriette Amalie Lönnwig oli nähtavasti kohalik rootslane. Olles juba varakult kodus õpihimuline, käis W. aa. 1814—19 Haapsalu kreiskoolis ja 1819—21 Tallinna kubermangugümnaasiumis. 2½ aastat koduõpetajaks olnud ja raha kogunud, immatrikuleerus W. jaan. 1824 Tartu ülikooli, isa soovi kohaselt õigusteaduskonda, mille lõpetas dets. 1826. Juba üliõpilasena, veelgi enam aga järgm. aa., kaldusid tema peamised huvid keeltele (kreeka, ladina, prantsuse, itaalia, inglise ja isegi semiidi). A. 1830 õiendas W. Tartu ülikoolis vanade keelte ülemõpetaja eksami ja sai isegi loa ülikoolis lugeda võrdlevast keeleteadusest, kuid kutsuti s. a. Mitavisse sealse *gymnasium illustre* õpetajaks, mis ametis ta püsis 1837. a.-ni. Aa. 1837—57 oli W. Tallinna gümnaasiumis kreeka keele ülemõpetajaks ja raamatukoguhoidjaks. Siin arenes tema juba varemalt, nähtavasti O. W. Masing'u (vt.) mõjul tärganud huvi eesti keele vastu, levides, osalt nende mõjude tõttu, mis peale »Kalevala« ilmumist a. 1835 Soomest Eesti poole ulatusid, ka teiste kaugemategi soomesugu keelte sihis. Tallinnas teotses W. ka seltskondlikult, nimelt Eestimaa Kirjand. Seltsi sekretärina. Tema siinsete uute harrastuste viljana ilmus a. 1838 lühike (16 lk.) brošüür »Über die früheren Sitze der tschudischen Völker u. ihre Sprachverwandschaft mit den Völkern Mittelhochasiens«. Sellele järgnesid peagi juba väärtuslikumad uurimused, mis olid koostatud sürjani-, čeremissi- ja votjakikeelsete evangeeliumide tõlgete põhjal ja täiendatud teadetega, mida W. oli Tallinnas ammutanud neisse rahvustesse kuuluvailt madrustelt: käsikirjas juba 1842. a. valminud »Versuch einer Grammatik der syrjänischen Sprache« (Tallinna, 1847, 144 lk.), »Versuch einer Grammatik der tscheremissischen Sprache« (Tall. 1847,), »Grammatik der wotjakischen Sprache nebst einem kleinen wotjakisch-deutschen u. deutsch-wotj. Wörterbuche« (Tall. 1851, XLIV+390 lk.). Neist teostest teise eest sai ta Vene Teaduste Akadeemialt auhinna, viimase puhul valis akadeemia ta a. 1854 oma kirjavahetajaks, a. 1857 ülemääraliseks ja a. 1859 määraliseks liikmeks, nimelt soome-mongoli keelte alal, mõni a. varemalt (1855) surnud A. J. Sjögren'i ase-